

Kamen odbija da se oglasi

Udarih nogom o kamen, a on odbi da jaukne;
Mene zaboli, a da ne znam zašto me zaboli,
Jaučem, a da ne znam zašto jaučem;
A kamen niti boli, niti on jauče,
A zacijelo ima mnogo što reći.
Toliko toga da sve još ne pokrivaju nauke ljudske,
Pa ni sam odgovor na pitanje: Zašto kamen šuti?

*Marko Grba**

* Marko Grba rođen je 1982. godine u Ogulinu gdje završava osnovnu školu i gimnaziju. Studirao je kemiju i fiziku na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu gdje diplomira fiziku. Dobitnik je Rektorove nagrade. Još kao srednjoškolac počinje se baviti popularizacijom znanosti te je dosad objavio jednu knjigu o modernoj fizici (*Fizika nakon čuda 1905.*) i oko 40 članaka iz matematike, fizike, kemije, povijesti i filozofije znanosti u znanstvenopopularnim časopisima *Priroda* i *Matematičko-fizički list* te u projektu Hrvatskoga prirodoslovnog društva, *E-škola mladih znanstvenika*. Godine 2010/11. upisuje poslijediplomski studij iz filozofije fizike na University of London gdje i magistrira na bivšem Popperovu zavodu ugledne London School of Economics. Pjesme piše na hrvatskom i engleskom jeziku od 21. godine te je objavljivao na hrvatskom (u časopisima *Republika*, *Poezija* i *Revija Marulić*) kao i na engleskom jeziku (*Clare Market Review* i *PoetryMagazine.com*).

Molitva za veličinu

Sve što ide nepromišljeno,
Sva ta nijema snaga
Što raste kroz dane i godine,
Iz trena u tren što buja
U svemu i od svega, što ne pojmi,
Što jest, a kao da nije,
Ali na sebe podsjeća, jer odolijeva;
Dok čovjeka dan za danom ruši
Većinom onog što on čini
I još većma onime što ne učini...
Sav taj govor sitničav, hihot, zijevanje:
Sve to mene slabi...

I sve to mene plaši.
Jer dok postojanim ostaje i najnezatnije,
Ja kao da manjim bivam,
Ja kao i drugi do mene;
Kako da prihvati čovjek da će stablo uvijek rasti slobodno,
A on, koji bi mogao biti mnogo, mnogo veći od bilo kojeg stabla,
Nikako da se pridigne?
I glavom Bogu da domahne,
Zvezdan osmijeh da pokaže!
Bože, učini da me ne bude strah.

Neminovni su: očaj i malodušje;
Kad ja i razumijem, mene ne razumiju,
Kad ja i prihvaćam, mene ne prihvaćaju;
Osjećam li prijateljstvo ili naprosto snošljivost,
Razlika je između odijela krojena po mjeri i onoga što ne pristaje.
Da li riječ sudba ili splet okolnosti bolje odgovara,
Za to što tjera moju dušu da se povlači?
Bože! podaj mi snage, podaj veličinu,
Tako da kada mi dušu i razdiru,
Nešto od nje uvijek ostane.

Da, znam da je mehanizam svijeta nerazoriv,
I ritam svijeta postojan, neprekidno da bubnja,
Potiho, svečano.

Ali znam i za molitvu.

Marko Grba

Ikone

Sveta sliko, tijelo duše!
Prvo tijelo koje je zaprimilo,
Drugo tijelo koje je odbačeno,
I treće tijelo koje je uskrs'lo...

Gdje gmižu robovi dana,
Pored kolikih svetih stvari,
Nemoćni da i jednu zadrže,
Da o jednoj do kraja i stvarno nešto pojme;
Jer je oko tek prozor,
Jer ruka zahvaća i propušta,
Jer dan smrskava stvari i pojave što su od stvari;
A glupo ropče gri i hoće da voli,
Da zadrži radost stvari, a ne može.
Ne u ovakvu tijelu, ne u ovom svijetu.
Što može? Da potisne u najdublju nutrinu
Dojmove, preobražaje od stvari,
I da čeka i da propovijeda,
Noseći u utrobi,
Kao što je nosio Krista Krstitelj.

Blažen koji dočeka!
Vedrinu, štono reče prijatelj,
Prelijepa riječ, ali gotovo i ništa doli riječ
Za onoga koji još nije uskrs'o;
Okuse i tvarno kada kuša istinsko tijelo;
Ljepotu: srebro prave ribe što se bacaka iznad površine,
Zlatost pravog klasja, sumrak i pomrčinu;
Ljubav lišenu čednosti i stida,
Ono *beskrajno blizu*;
Raj, mjesto gdje glazba ne prestaje,
Vječnu promenadu, žustre rasprave,
Neprestano gibanje, nikad stajanje.

Marko Grba

Solana

Koliki su ov'da kročili, preko ovih vrtova soli?!
Čineći kao pređi, koji su opet činili kao oni prije njih,
I tako sve do u davninu Antike
Kada su prvi brodovi prispjeli iz Egejskog u Jadransko more
I donijeli umijeće vađenja soli iz mora,
Kao i tolika druga znatna znanja.

Pojedinci, i uistinu cijeli narodi, nestaju u plimi vremena,
Dok se ideje množe poput kapljica slane vode s pjene vala,
Broj kojih se, u konačnici, može još samo usporediti
S brojem česti sitnijih od česti što su zrnca soli...

Ovi dani od posla bez kraja, poput Sizifova,
Ostavljaju trag od slane vode,
Gorčinu u ustima, gordost u duhu:
Poškropljeni, posoljeni, pomazani!

Marko Grba
Mali Ston, ljeta 2014.

Iz Božjih odaja

Heleni S.

Među oblacima, među oblacima!
Među oblacima jarkim svjetlom obasjanima,
Pozlaćenima,
Među oblacima, nalaze se vrata u odaje Gospoda!

... No kako doći tamo, pred dveri Gospodnje,
Koji je put od zemlje prema Nebu;
Je l' to moguće samo u duhu, posredstvom duha,
Možda tek kada se jednom doista odcijepi od tijela, nesputan?
Bešumno su strujale misli i oblaci:
I sva pitanja iz onih davnih vremena,
Srednjovjekovnih,
Počeše izlaziti, jedno po jedno, iz pretinaca memorije
I iz knjiga,
Usložnjena višestruko otkrićima novog vremena:
Otimahu se neobuzdano k'o mirisi od livadskog cvijeća:
Bivajući sve glasnija i glasnija.
I baš kad je dosegnut prvi vrhunac, i granica od bunila,
Pojavi se, niotkuda, – zlačana pčela,
Sjede na maslačak, sabirući cvjetni prah.
Dodirnuh pčelu i...

Gdje sam, tko sam, što se to zbilo?
I što je ono bilo prije: pitalac neki,
I pitanja bezbroj? A sada nijedno
Od onih na pameti!
Što to vidim: promijenjen prizor,
Bijah vani, a sada sam unutra,
U odaji nekoj, k'o iz davnog vremena
Miriše, i vidi se tako.

Kakva slika! Ta nije li... nije li to baš ono mjesto na livadi,
Gle, pčela još zuji?! No sad se opet mijenja
U prizor drugi, nimalo nalik prethodnome,
I opet se mijenja...
I razabirem kako se u većem manji prizor kao neovisan odvija,
Bar na prvi pogled; i sve to tako, kao samo od sebe...
I nasumično, a opet s nekim redom;
Ta je slika, posvema, kao svijet vani!
Ili je svijet, zaista, – ta slika?! Nestvarno.

No čega tu još ima,
I otkuda ta glazba,
Dosada mi posve nečujna; kao da odjednom izgubih sluh,
Dok promatrao sam sliku;
Da ne dolazi, možda, iz tog mehanizma – djeluje k'o satni?
Koliko je tu polužica i zupčanika,
Dovoljno da se sastavi i nekoliko ura;
Doista, njegove kretnje proizvode glazbu: ma nije moguće:
Ovaj sklop kao da oponaša zvuk pčele u letu,
Po pokretima bi se reklo, upravo one tamo pčele na slici;
A ovaj tu sklop kao da takta daje oblacima, i još jedan njihanju
trava:
Savršeno sinkronizirano;
Kao da su i pčela i oblaci i trave dio istog mehanizma!
POGON SVIJETA!

Cijela je ova soba ustvari radionica
U kojoj ne nalazimo majstora,
Tvorca svih čudesa,
A u svemu je i svuda tako očito prisutan.
Božja je to odaja.

Da vidimo... Čega ima na Njegovim policama?
Nisu li to priručni idoli,
U trenucima nevolje, čovjeku tako neophodni? Da, evo,
Kipić Orfeja, glazbom krotitelja,
Kipić Sokrata, mudrosti učitelja,
I raspeti Krist, ljubavi prorok.

I velike knjige, uvezane po starinski;
Knjiga imena, gdje sričemo već zaboravljena:
B-a-c-h, *Bach*,
E-i-n-s-t-e-i-n, *Einstein*,
M-i-c-h-e-l-a-n-g-e-l-o, *Michelangelo*;
Knjiga ideja, *Knjiga Stvaranja*, gdje nalazimo naputak:
Kako okupiti atome?,
Kako sačiniti stijene, kosti, kožu,
Kako pokrenuti oblake, planete, galaksije;
Tu su i *Knjiga o duši*, *Knjiga života*, *Knjiga smrti*...
Kada bih imao beskrajno vremena, ili, bolje,
Kada vremena ne bi uopće bilo,
Možda bih štogod i uspio do kraja pročitati...

I svi mogući sastojci su tu što trebaju da čarolija uspije, krasnih li posuda:
Elementarne čestice, *Eliksir života*, *Kamen mudraca*, *Prah svijesti*...
Ali što sad je ovo? Kako sija – kao tekuće zlato – u tako maloj bočici,
Očito je dragocjeno; piše:
Suze božanskog milosrđa.
To Boštvo, svaki put kad mehanizam zaječi, kad svijet zajeca,
Odvaja suzu koju pomno spravi ili kojom, što je ipak češće,
Nakvasi one poluge i kotače zastalog pogona Svijeta;
I zato:

Nikada, nikada ne sustaje
Kretanje u Svemiru,
Rađanje i propadanje,
Izmjena tvari i energije,
Trošenje,
Sama mijena nikada ne sustaje:
Ne prestaju se vrtjeti Nebesa!
Božanska providnost i briga – ne prestaju.
Beskrajni lanac uzroka i posljedica.
Nema ustave ljudska znatiželja!
Nastavlja se širiti Svemir.
Glazba. Nikad ne sustaje.
Božansko milosrđe.

Marko Grba

